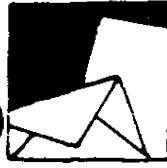

מכתבים למערכת

לכבוד העורך,

נוראות נפלאתי על דברי הגאון ר' יצחק זילברשטיין¹ בנוגע לרופאה שמסכנת עוברת, שקרא עליה את דברי הרדב"ז². והלא אין הנדון דומה לראיה, דהא מסכנת לא רק את עצמה, אלא את העובר.
ואף דיש לדון אם נפש עובר נדחית מפני נפש יילוד, וידועים דברי הגר"ס על הרמב"ם³ בזה, דנקט דדוקא כשהוא רודף הוא נדחה, ומ"מ לומר דאשרי חלקה מנא לן?

בברכת הסרת מחלה מקרבנו,

הרב אביגדר גבנצל
ירושלים

לכבוד העורך,

אחרי דשה"ט באה"ר,

שלמי תודה לכם על חוברת אסיא (מ"א), שהביאה לי שמחה של תורה במאמרים החשובים שבה.

הרב יצחק זילברשטיין, במאמרו (עמ' 8) כותב בפשיטות: "כי לפי דין תורה אסור לאשה שחלתה באדמת לבצע הפלה מלאכותית. ואפילו אם היה ברור לנו

1. אסיא מא, עמ' 5-15. — העורך.
2. בלשונות הרמב"ם אלף תקפ"ב (ובמשנה ברורה שכ"ט), הסובר שאדם חייב להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל חברן מסכנה ודאית, אם ספקו של המציל נוטה יותר אל ההצלה, אחרת עובר על לאו דלא תעמוד על דם רעך.
ואפילו אם ספקו של המציל פוטר מחובת הצלה, אזי "אם היא רוצה להתמסר להצלת החולה מבלי לחשוב על מצבה — אשרי חלקה וכמו שכתב הרדב"ז שאין אדם חייב להקריב אבר למען הצלת חברו, אבל אם הוא מסכים ומוכן ... אשרי חלקו!"
3. חידושי ר' חיים הלוי על הרמב"ם, הלכות רוצח ושמירת נפש, פרק א', הלכה ט'. — העורך.

שהעובר יולד בעל מום, אסור להרגו במעי אמו, כשם שאסור להרגו לאחר שיצא לאויר העולם, אלא שההורגו אז חייב מיתת בית דין, ואילו ההורגו במעי אמו חייב מיתה בידי שמים...". והנה המחבר נמשך בפסק זה אחר פוסקים גדולים וחשובים, וביניהם הרה"ג א.י. אונטרמן זצ"ל (בנועם כרך ו, עמ' א ואילך) והגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל (ראה "לתורה והוראה" ז, 9-20, הודפס שנית בספר אסיא ב, 94-98; הלכה ורפואה א, שד-שו; ספר הזכרון לגר"י אברמסקי זצ"ל, ירושלים תשל"ח, עמ' תסא-תסט). אולם כנגדם יש פוסקים המקילים, וביניהם הרב ש. ישראלי שליט"א (עמוד הימיני, סי' לב; בעל שרידי אש, הרב י.י. ויינברג זצ"ל (נועם כרך ט, עמ' קצג); הרב א.י. וולדינברג שליט"א (ציץ אליעזר ח"ט, סי' נא, שער ג, פרק ג, אות ט; בתשובה לפרופ' מאיר, ספר אסיא ב, עמ' 95-98, פורסם אח"כ בציץ אליעזר חי"ג, סי' קב; וציץ אליעזר חי"ד, סי' ק — תשובה להשגות הגר"מ פיינשטיין זצ"ל עליו).

אמנם ברור שזכותו של הרב זילברשטיין שליט"א לפסוק כדעתו, אולם כיון שהדבר תלוי באשלי רברבי, (ראה סקירותיו המאלפות של ד"ר א. שטינברג, ספר אסיא א, עמ' 98-196 ועמ' 107-124)¹ כמדומה שבמדור הנקרא "הלכה למעשה" קביעת "דין תורה" כה פסקנית ראויה להערת העורך שיפנה לדעות החולקים.

ואחתום באה"ר כנה"ר ונפש יד"ע הדורש שו"ט כל הימים,

הרב יהושע בן-מאיר

בתאריכים ז-יב באלול תשמ"ו התקיים סמינר מיוחד בכפר הנופש כינר על הנושא: הרפואה המודרנית בראי ההלכה. הסמינר אורגן במשותף ע"י המכון ע"ש ד"ר פ' שלזינגר ז"ל לחקר הרפואה עפ"י התורה ליד המרכז הרפואי "שערי צדק" והאגף לתרבות תורנית של עירית ירושלים. הסמינר כלל הן מפגש בין עולם הרפואה המודרנית והשאלות ההלכתיות אותן הוא מעורר לבין הציבור השואף לדעת עליהן, והן נופש וטיולים. הקטע הבא הוא מתוך מכתב שנשלח לראש עירית ירושלים, מר טדי קולק, מאת אחת המשתתפות בסמינר זה.

"... לא זו בלבד שהשילוב בין המרכיבים השונים היה כה מוצלח ומאורגן להפליא, אלא ההרצאות, למרות היותן ברמה מקצועית והלכתית כה גבוהה, הוצגו בדרך המובנת לרמות ההשכלה השונות — החל מפרופסורים, שופט בית המשפט העליון וכלה באזרח הפשוט, בעל השכלה הבינונית ואף למטה מזה.

1. ראה גם דניאל סיקלר, היסוד המשפטי של איסור הפלה במשפט העברי, שנתון המשפט העברי ה (תשל"ח) 177-207.

ספוגה חוויות מסמינר-נופש זה הרשה לי לציין שכאזרחית בעיר ירושלים וכמנהלת שירות בעיריה — גאה אני על כך שלא רק שהעיריה מעמידה לרשות אזרחיה שירותים כה מהנים ומפריים, אלא שבעיר שכולה תורה ועשייה ניתן להציג בפני תושביה השילוב המופלא בין עולם הרפואה וההלכה.

בכבוד רב,

נעמי הדרי, ירושלים"

המשתתפים בקובץ

מ"מ מנהל מחלקת פנימית	פרופ' א"ס אברהם
מרכז רפואי שערי צדק, ירושלים	
ראש ישיבת שבות ישראל, אפרת	הרב יהושע מ. בן מאיר
דיקן הפקולטה לרפואה	פרופ' שמעון גליק
אוניברסיטת בן-גוריון, באר שבע	
מרכזת הסיוע למושתלי כבד ישראלים באנגליה	חיה גראוס
ירושלים	הרבנית נעמי הדרי
מנהל מכון שלזינגר לחקר הרפואה	הרב ד"ר מרדכי הלפרין
ע"פ התורה ע"י המרכז הרפואי	
שערי צדק ירושלים, ועורך "אסיא"	
גאב"ד זכרון מאיר, בני ברק	הרב שמואל הלוי וואזנר
ביבליוגרף, רח' פנים מאירות 13, ירושלים	הרב מאיר וונדר
רבה של רמת אלחנן, בני ברק,	הרב יצחק זילברשטיין
ראש כולל בית דוד, חולון	
המרכז הרפואי שערי צדק, ירושלים	ד"ר עלי טל-אור (טרטנר)
חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל, ירושלים	הרב שאול ישראלי
מומחה לרפואת נשים, רח' תל-חי 18 ירושלים	ד"ר דניאל מלאך
ר"מ ישיבת הכותל, רב הרובע היהודי,	הרב אביגדר נבנצל
העיר העתיקה ירושלים	
המחלקה לפיזיולוגיה, בית הספר לרפואה	פרופ' חיים סומר
של האוניברסיטה העברית והדסה, ירושלים	
נוירולוג ילדים, רופא בכיר במרכז הרפואי	ד"ר אברהם שטינברג
שערי צדק ובביה"ח ביקור חולים,	
ראש הקתדרה לאתיקה רפואית	
בית הספר לרפואה, ירושלים	
ראש המרכז התורני מרחבים,	
מרצה לאתיקה רפואית, ביה"ס לרפואה, ירושלים	הרב יגאל שפרן